

SIÐAREGLUR FÉLAGS HJÓKRUNARFRÆÐINGA

ENDURSKOÐUN SIÐAREGLNA FÍH

Aðalheiður D. Matthíasdóttir, formaður siðaráðs FÍH

SIÐARÁÐ FÉLAGS íslenskra hjúkrunarfræðinga var stofnað og tók til starfa í byrjun árs 2013. Eitt af stærri og mikilvægari verkefnum siðaráðs fyrstu tvö starfsárin var að endurskoða siðareglur FÍH og færa þær nær nútímanum. Í gildi voru vandaðar siðareglur frá árinu 1997 sem voru afar vel unnar en með tilkomu vef- og samfélagsmiðla þótti brýnt að endurskoða þær. Var því lagt af stað í ítarlega endurskoðun og mikla vinnu á nýjum siðareglum. Leiðarljós í vinnu siðaráðs var allan tímann að ekki skyldi umbylta siðareglunum enda

engin ástæða til, einungis var því breytt sem þurfti og mjög margt hélt sínu, í einhverjum tilvikum með nýju orðalagi.

Eitt fyrsta skrefið í vinnunni var að skoða vandlega endurskoðaðar siðareglur Alþjóðaráðs hjúkrunarfræðinga (ICN) frá

Í þeirri vinnu voru siðareglur alþjóðaráðsins þýddar yfir á íslensku og notaðar að einhverju leyti í uppbyggingu nýrra endurbættra reglna.

2012 og útfærslu þeirra í Noregi en það var nokkuð sem siðaráði þótti vert að horfa til. Í þeirri vinnu voru siðareglur alþjóðaráðsins þýddar yfir á íslensku og notaðar að einhverju leyti í uppbyggingu nýrra endurbættra reglna. Siðareglur annarra landa voru einnig hafðar til hliðsjónar, má þar nefna kanadísku og áströlsku siðareglurnar, eitt og annað gagnlegt var notað úr þeim. Fyrst og fremst voru þó siðareglurnar frá 1997 hafðar til hliðsjónar.

Áhugasömum hjúkrunarfræðingum boðin þátttaka

Siðaráði þótti mikilvægt að bjóða öllum áhugasömum hjúkrunarfræðingum til að taka þátt í koma að þessu verkefni. Því var efnt til vinnufundar haustið 2013 sem haldin var í húsnæði FÍH að Suðurlandsbraut. Þrátt fyrir dræma þátttöku á fundinum komu fram ný sjónarhorn og ný atriði bættust við siðareglurnar. Vorið 2014, þegar vinnan hafði staðið í tæplega eitt og hálft ár, vorum við komnar með í hendur afar stórt og mikið skjal sem átti á næstu mánuðum eftir að styttast verulega í meðförum. Alltaf var leiðarljósið að gera siðareglurnar faglegar og hagnýtar og alls ekki of langar. Um haustið fór siðaráð þess á leit við sviðstjóra fagsviðs FÍH að tilnefndur yrði rýnihópur sem myndi fá í hendur drög siðaráðs að nýjum siðareglum.

Í þennan rýnihóp völdust hæfir hjúkrunarfræðingar sem skiluðu til baka mjög góðum tillögum sem gögnuðust afar vel í lokavinnu siðareglna. Með þessum hætti teljum við í siðaráði að tekist hafi að fá fleiri sjónarmið að vinnunni sem við trúum að á endanum hafi skilað okkur betri og vandaðri siðareglum.

Drög að lokaskjali var tilbúið snemma á vormánuðum 2015 og var það sent í prófarkarlestur, þar fékk skjalið sérstakan „spariyfirlestur“

og niðurstaðan varð faglegt og hagnýtt skjal með fallegum texta. Nýjar siðareglur FÍH voru svo lagðar fyrir aðalfund 18. maí 2015 og samþykktar einróma.

Nú kann einhver að hugsa að eitthvað hafi þessar nýju siðareglur verið illa kynntar. Kynning á siðareglum þótti okkur ekki beinlínis vera forgangsverkefni enda hafa mörg önnur og brýnni verkefni verið í brennidepli félagsins síðan

Siðareglurnar hafa verið aðgengilegar á vefsvæði FÍH síðan í maí 2015 og nú á vormánuðum er stefnt að því að skipta út siðareglum sem hanga víða innrammaðar á veggjum heilbrigðisstofnana um land allt.

vorið 2015. Þau þekkja allir og þarf ekki að telja upp. Siðareglurnar hafa verið aðgengilegar á vefsvæði FÍH síðan í maí 2015 og nú á vormánuðum er stefnt að því að skipta út siðareglum sem hanga víða innrammaðar á veggjum heilbrigðisstofnana um land allt. Fleira hefur okkur dottið í hug og er það meðal annars að útbúa „stuttu útgáfuna“ af siðareglunum, en þetta á eftir að útfæra betur. Og svo horfum við líka til þess að hafa siðareglurnar aðgengilegar fyrir félagsmenn í „appi“.

Siðaráð 2013-2015, sem vann siðareglurnar, eru eftirfarandi hjúkrunarfræðingar: Aðalheiður Dagmar Matthíasdóttir formaður, Birna Óskarsdóttir ritari, Arnórinn Halla Arnórsdóttir, Ragnheiður Alfreðsdóttir, Lovísa Baldursdóttir, Linda Þórisdóttir og Guðbjörg Hulda Einarsdóttir.

Það er von okkar að hjúkrunarfræðingar verði eins stoltir og við erum af nýjum siðareglum Félags íslenskra hjúkrunarfræðinga.

SIÐAREGLUR FÉLAGS ÍSLENSKRA HJÚKRUNARFRÆÐINGA

Kjarni hjúkrunar er umhyggja fyrir skjólstæðingnum og virðing fyrir lífi hans, velferð og mannhelgi. Hlutverk hjúkrunarfræðings er að efla heilbrigði, bæta líðan og lina þjáningar. Hjúkrunarfræðingur hjúkrar af virðingu fyrir einstaklingum og fer ekki í manngreinarálit.

1. Hjúkrunarfræðingur og fagleg ábyrgð

Hjúkrun er byggð á faglegri þekkingu, rannsóknnum, reynslu, færni í mannlegum samskiptum, sjálfsþekkingu og siðferðisvitund. Hjúkrunarfræðingur á fyrst og fremst faglegum skyldum að gegna við þá sem þarfnast hjúkrunar.

- 1.1. Hjúkrunarfræðingur viðheldur þekkingu sinni og færni og ber faglega, siðferðilega og lagalega ábyrgð á störfum sínum.
- 1.2. Hjúkrunarfræðingur tekur þátt í þróun þekkingar í hjúkrun og byggir störf sín á gagnreyndri þekkingu.
- 1.3. Hjúkrunarfræðingur framfylgir siðareglum í starfi og stuðlar að umræðu um siðferðileg mál.
- 1.4. Hjúkrunarfræðingur þekkir eigin takmarkanir í starfi og tekur ekki að sér verkefni sem hann skortir þekkingu eða þjálfun til, heldur ráðfærir sig við samstarfsfólk eða leitar eftir sérfræðiráðgjöf með hagsmuni skjólstæðings að leiðarljósi.
- 1.5. Hjúkrunarfræðingur má leysa frá lögbundnum skyldum sínum ef þær brjóta í bága við siðferðisvitund hans.
- 1.6. Hjúkrunarfræðingur notar starfsheiti sitt á þann hátt að það gefi réttar upplýsingar um þekkingu hans og ábyrgð.
- 1.7. Hjúkrunarfræðingur notar ekki starfsheiti sitt í auglýsingaskyni við annað en það sem lýtur að hjúkrun.
- 1.8. Hjúkrunarfræðingur skal ekki njóta hlunninda frá skjólstæðingum sínum.
- 1.9. Hjúkrunarfræðingur, sem á þátt í vísindarannsóknum, fer að viðeigandi lögum og reglum hverju sinni.

2. Hjúkrunarfræðingur og skjólstæðingur

Hjúkrunarfræðingur er málsvári skjólstæðings og stendur vörð um reisu hans og rétt og stuðlar að því að komið sé fram af virðingu og heiðarleika. Hjúkrunarfræðingur stendur vörð um sjálfsákvörðunar-rétt skjólstæðings og rétt til bestu mögulegrar þjónustu á hverjum tíma.

- 2.1.** Hjúkrunarfræðingur stendur vörð um þarfir skjólstæðings fyrir heildræna hjúkrun.
- 2.2.** Hjúkrunarfræðingur hefur samráð við skjólstæðing og virðir rétt hans til að taka ákvarðanir um eigin meðferð. Hjúkrunarfræðingur skal stuðla að því að skjólstæðingur eða forráðamaður geti tekið upplýsta ákvörðun.
- 2.3.** Hjúkrunarfræðingur stuðlar að því að skjólstæðingur fái réttar og tímabærar upplýsingar, undirbúning og stuðning.
- 2.4.** Hjúkrunarfræðingur stendur vörð um rétt skjólstæðings til einkalífs með því að gæta trúnaðar og þagmælsku og fer að siðareglum og lögum þegar hann deilir persónugreinanlegum upplýsingum með öðrum.
- 2.5.** Hjúkrunarfræðingur deilir ekki persónugreinanlegum upplýsingum í fjölmiðlum, á samfélagsmiðlum eða annars staðar á veraldarvefnum.
- 2.6.** Eigi hjúkrunarfræðingur að bera vitni fyrir rétti um einkamál skjólstæðings ber honum að leita faglegrar ráðgjafar.
- 2.7.** Hjúkrunarfræðingur vekur athygli á því ef ráðstafanir stjórnenda eða stjórnvalda ganga gegn hagsmunum skjólstæðings.
- 2.8.** Hjúkrunarfræðingur tilkynnir um sérhvert atvik, athæfi eða vanrækslu þar sem hann telur að brotið hafi verið á skjólstæðingi. Hagsmunir skjólstæðings ganga hér fram hagsmunum vinnustaðar.
- 2.9.** Hjúkrunarfræðingur stuðlar að reisu skjólstæðings og öryggi í tæknumhverfi og í þróun heilbrigðisþjónustu.
- 2.10.** Hjúkrunarfræðingur stendur vörð um rétt skjólstæðings til að deyja með reisu.
- 2.11.** Hjúkrunarfræðingur á fagleg samskipti við skjólstæðing. Slíkt felur í sér að halda fagleg mörk, virða trúnað og tryggja að samskipti séu á forsendum skjólstæðings og honum til hagsbóta.

- 2.12.** Hjúkrunarfræðingur leitast við að samskipti og framkoma taki mið af þroska og þörfum skjólstæðings.
- 2.13.** Hjúkrunarfræðingur sýnir aðstandendum virðingu og nærgætni, hlustar á og bregst við athugasemdum og áhyggjum þeirra, með hagsmuni sjúklings í fyrirrúmi.

3. Hjúkrunarfræðingur, vinnustaðurinn og samstarfsfólk

Hjúkrunarfræðingur þekkir stefnu, markmið og reglur vinnustaðar síns á hverjum tíma og fylgir þeim svo fremi að þær samrýmist grunngildum hjúkrunar og siðareglum.

- 3.1.** Hjúkrunarfræðingur þekkir skyldur sínar og réttindi á hverjum tíma og er virkur þátttakandi í að innleiða gagnreynda þekkingu og faglega starfshætti.
- 3.2.** Hjúkrunarfræðingur sýnir samstarfsfólki virðingu, styður það við erfiðar aðstæður og veitir leiðsögn þegar tilkynnt er um það sem betur má fara.
- 3.3.** Hjúkrunarfræðingur stuðlar að heiðarlegri og faglegri samvinnu.

4. Hjúkrun og samfélag

Hjúkrunarfræðingar taka virkan þátt í opinberri umræðu um heilbrigðismál og eru virkir þátttakendur í stefnumótun og eflingu heilbrigðisþjónustu.

- 4.1.** Hjúkrunarfræðingar bera virðingu fyrir starfsheiti sínu og sýna stéttvísi, innan sem utan vinnustaða.
- 4.2.** Hjúkrunarfræðingar beita sér fyrir að fagleg og siðferðileg viðmið séu viðhöfð í allri umræðu og ákvörðunum sem tengjast velferð samfélagsins.
- 4.3.** Hjúkrunarfræðingar hafa í heiðri sjálfbæra þróun.

Hver sá sem telur að hjúkrunarfræðingur hafi brotið þessar reglur getur óskað eftir umfjöllun siða- og sáttanefndar Félags íslenskra hjúkrunarfræðinga.

Siðaráð Félags íslenskra hjúkrunarfræðinga, maí 2015.

Samþykktar á aðalfundi Félags íslenskra hjúkrunarfræðinga 18. maí 2015.

